

Gravitační atlas Antarktidy pokřtěn...

aneb fotoreportáž ze slavnostního setkání autorů monografie *Atlas of Antarctica* J. Klokočníka, J. Kosteleckého a A. Bezděka

Jana Žďárská

Kosmologická sekce ČAS, K Panskému poli 274, 251 01 Světlice

Květnová schůzka členů Kosmologické sekce České astronomické společnosti se nesla ve slavnostním duchu. Důvodem byl avizovaný křest Gravitačního atlasu Antarktidy, významné vědecké monografie nakladatelství Springer Verlag, autorů J. Klokočníka, J. Kosteleckého a A. Bezděka. Modrá posluchárna Matematického ústavu AV se tak stala svědkem znamenité akce, kde dobré šampaňské pocelovalo jednu z vynikajících současných vědeckých publikací. Okuste tedy, milí čtenáři, prostřednictvím Československého časopisu pro fyziku trošku z té slávy a milé nálady, která z fotografií našeho kolegy Františka Lomoze doslova dýchá.

Když se „narodí“ nová kniha, je to vždy velká událost. Každý, kdo nějakou knihu kdy napsal, mi v tomto směru dá jistě za pravdu. Od prvotní myšlenky, která zazáří v autorově hlavě silou supernovy, až po skutečnou knihu je vskutku ještě daleko. Původní nadšení autora střídají peripetie při jednání s nakladatelem či tiskárnou. Autorova představa ladné-

ho obalu knihy se často rozplývá v nedohlednu a proces přidělení ISBN vryje do jeho tváře pár nových vrásek. Ale najednou je kniha na světě a veškeré trable jsou rázem zapomenuty. Přichází čas vztáhnout ruku a poprvé knihu uchopit, pohladit její hřbet a dýchat její vůni... Odměna nad jiné potěšení světa. Pocit, že vzniklo dílo pro nás i pro mnohé další generace vědců. Dílo, na kte-

Křest Gravitačního atlasu Antarktidy proběhl v Modré posluchárně MÚ AV ČR v rámci květnového setkání členů Kosmologické sekce ČAS.

Gravitational Atlas of Antarctica – autoři (zprava) prof. Ing. Jaroslav Klokočník, DrSc, prof. Ing. Jan Kostecký, DrSc, Mgr. Aleš Bezděk, Ph.D., Mgr. Jana Žďárská, tajemnice Kosmologické sekce ČAS a Ing. Vladimír Novotný, předseda Kosmologické sekce ČAS.

» Pro tento Atlas jsme zkombovali nejlepší a nejnovější světová data (2016) o gravitačním poli a podledovcové topografii. «

ré bude možno navázat a prohlubovat dál danou problematiku.

Publikace Gravitational Atlas of Antarctica je výsledkem vědeckého bádání prof. Jaroslava Klokočníka, vědeckého pracovníka Astronomického ústavu AV ČR, v. v. i., a jeho kolegů J. Kosteckého a A. Bezděka. Publikace je to velmi neobvyklá a jak o ní říká prof. Klokočník, „je to atlas něčeho, co není pouhým okem vidět.“

Prof. Ing. Jaroslav Klokočník, DrSc. (*1948), vystudoval geodézii na ČVUT v Praze. V Astronomickém ústavu AV ČR, v. v. i., se zabývá dráhovou dynamikou umělých družic Země, družicovou altimetrií a gradientometrií. Od r. 2009 je profesorem Fakulty stavební ČVUT, kde přednáší družicovou altimetrii. Jeho dlouholetým koníčkem je archeoastronomie, zabývá se problematikou mayského kalendáře, v rámci archeoastronomie procestoval Mexiko, část Guatemaly, Honduras, Peru, Machu-Picchu a zkoumal tajemné obrazce na planině Nazca. V současné době se připravuje na pátrání po paleojezerech pod pískem Sahary či subglaciálních sopkách a jezerech v Antarktidě.

Pro tento Atlas byla zkombována nejlepší a nejnovější světová data (2016) o gravitačním poli a podledovcové topografii.

drah UDZ samotných přes mapování, přesný celosvětový výškový systém a automatické navádění letadel při přistání, GPS, aplikace v geofyzice, geologii, oceánologii, geomorfologii, glaciologii a dalších oborech až po určení parametrů gravitačního pole Země. Díky gravitačním údajům tak můžeme snáze nahlédnout pod led, pod hladinu moří i pod zemi a spatřit tam struktury lidskému zraku skryté pod ledem i pod písečnými dunami.

Popřejme tedy Gravitačnímu atlasu Antarktidy jen to nejlepší – mnoho zvědavých čtenářů, dobré recenze, přední místo v žebříčku nejprodávanějších publikací a důstojné místo v knihovnách.

K jeho získání jsme zkombovali nejlepší a nejnovější světová data (2016) o gravitačním poli a podledovcové topografii a použili jsme je takovým způsobem, jakým to ještě nikdo nikdy neudělal. Springer to vzal asi právě proto, že jsme první na světě.“ A já si dovolím dodat, že právě v této publikaci se můžete dozvědět zajímavé podrobnosti o významném objevu dvou subglaciálních sopek a několika jezer právě v Antarktidě.

Prof. Klokočník již od roku 1972 působí v Astronomickém ústavu AV ČR, v. v. i. Dlouhodobě se věnuje především dráhové dynamice umělých družic Země, která studuje jejich pohyb v poli rušivých gravitačních a negravitačních sil. Tímto přispívá k určení parametrů gravitačního pole Země, parametrů hustoty atmosféry a dalších. Tyto výsledky mají podle prof. Klokočníka rozmanité geovědní aplikace – od zpřesněného určování

Ke své nové knize prof. Klokočník (se svou ženou Danou) s úsměvem dodává: „Je to Atlas něčeho, co není pouhým okem vidět...“.